

H-ALTER

Zaustavit ćemo TTIP!

Hrvoje Šimičević

07.08.2014. 14:43 Poslodavci Ispisi

Michael Efler i Lisa Albers, predstavnici inicijative "Stop TTIP": Sporazumi o slobodnoj trgovini s SAD-om i Kanadom (TTIP i CETA) mogli bi dati neviđene moći korporativnom sektoru nauštrb država članica EU i omogućiti mu izravan utjecaj na njihov zakonodavni i pravosudni sustav.

Smatramo da SAD i EU imaju funkcionalni pravosudni sustav i da nema potrebe za posebnom zaštitom multinacionalnih korporacija koja je njima predviđena.

Sueddeutsche Zeitung nedavno je objavio tekst o tome da bi Njemačka mogla blokirati sporazum s Kanadom (CETA), navodno jer je njime, baš kao i TTIP-om, predviđena dodatna pravna zaštita za korporacije na posebnim arbitražnim sudovima, u takozvanom rješavanju sporova između investitora i države (ISDS). Kako to komentirate?

Njemačko ministarstvo gospodarstva već je demantiralo ove napise, ističući kako njemačka vlada još nije odlučila o CETA-i. Dakako da bi odbijanje ovog sporazuma bila dobra vijest, ali zasad ne postoje indicije o pravom protivljenju u njemačkoj vladi. Stoga se moramo pobrinuti da prikupljanje milijun potpisa za našu inicijativu počne u rujnu i da mi - građani Unije - učinimo sve da bismo spriječili usvajanje TTIP-a i CETA-e.

Može li ova inicijativa zaustaviti TTIP?

Da, vjerujem da može. Riječ je o prvom paneuropskom participarnom instrumentu koji ćemo koristiti za stvaranje javnog pritiska diljem Europe. Taj pritisak već je dosta vidljiv u pojedinim zemljama, poput Njemačke. Europska građanska inicijativa je prvenstveno dobar način za širenje svijesti o ovim sporazumima u zemljama gdje još nisu postali prvorazredna tema. Široka transnacionalna mreža građana i udruga koje se protive TTIP-u onemogućit će donositelje odluka da ignoriraju opoziciju ovom sporazumu. Skupimo li milijun potpisa stvar će biti dignuta i na službenu razinu, čime će Europska komisija biti prisiljena suočiti se s voljom stanovnika europskih zemalja.

Regulacije i standardi dogovarat će se i mijenjati između nadležnih američkih i europskih službenika, posredstvom svojevrsnog vijeća regulatorne suradnje koje izmiče demokratskoj kontroli

Koalicija koju predstavljate dosta je široka. Koliko udruga vam se zasad pridružilo?

Trenutno ima 168 organizacija iz 19 članica EU. Koalicija je poprilično raznovrsna, sastoji se od nevladinih organizacija koje rade na području zaštite okoliša, potrošača, demokracije, internetskih i ljudskih prava. Pridružili su nam se i trgovinski sindikati te kulturne i druge organizacije. Prije dva tjedna registrirali smo se u Europsku komisiju, koja treba odobriti registraciju, nakon čega ćemo započeti s prikupljanjem potrebnih milijun potpisa.

Koji su glavni razlozi za pokretanje ove inicijative?

Pokrenuli smo ovaj projekt jer smatramo da su ova dva ugovora izravna prijetnja za demokratski sustav u zemljama EU, prvenstveno zbog planiranih tajnih arbitražnih sudova na kojim bi se rješavali sporovi između država i kompanija (ISDS). Ovo će tijelo dati stranim kompanijama posebna prava u slučaju kad smatraju da su im zakoni i regulacije država negativno utjecale na poslovanje. Dosadašnji primjeri u svijetu pokazali su da su odštete milijunske, a njih, dakako, plaćaju građani. Osim toga, ti bi mehanizmi mogli dati neviđene moći korporativnom sektoru nauštrb država članica i faktički izravan utjecaj na njihov zakonodavni i pravosudni sustav. Smatramo da SAD i EU imaju funkcionalni pravosudni sustav i da nema potrebe za posebnom zaštitom multinacionalnih korporacija, koja je predviđena ovim ugovorima.

Smanjenje postojećih kontrolnih mehanizama EU u korist slobodnog tržišta jedan je od ključnih problema koji bi mogli proizaći iz ovog ugovora. Na koji način bi se oni mogli manifestirati?

Kultura bi također mogla biti duboko pogođena, pa je primjerice moguće da američke filmske kompanije tuže države zbog subvencija europskim kinematografima

Unija ima poprilično stroge regulacije u prethodnim procjenama rizika proizvoda u mnogim sektorima, pa samo možemo nagađati što bi se dogodilo u slučaju osnivanja ISDS-a. TTIP je poprilično promjenjiv dogovor, što znači da će se regulacije i standardi dogovarati i mijenjati između nadležnih američkih i europskih službenika, posredstvom svojevrsnog vijeća regulatorne suradnje koje izmiče demokratskoj kontroli. To znači da bi ugovori doista mogli imati utjecaj na svaki od 500 milijuna života u Uniji. Upravljanje rizika nad kvalitetom proizvoda, kemikalija, sigurnosti hrane i GMO hrane - samo su neki od područja koji će biti uzdignuti na razinu tržišta, slabeći tako dosadašnju europsku kulturu predostrožnosti i procjene rizika. Kultura bi također mogla biti duboko pogođena, pa je primjerice moguće da američke filmske kompanije tuže države zbog subvencija europskim kinematografima... Premda pojedini stručnjaci vjeruju kako će TTIP stvoriti brojne poslove i dovesti do ekonomskog rasta - što je, usput rečeno, poprilično osporavana teza - demokratski standardi će ovim ugovorom svakako oslabjeti.

Koja bi područja mogla biti najviše zahvaćena ovim sporazumima?

Oni su na općenitoj razini prijetnja demokraciji kao takvoj! Svakako možemo očekivati drastično povećanje lobističkih kampanja multinacionalnih korporacija koje će naići na plodno tlo u slučaju uvođenja ISDS-a. Nadalje, regulatorna kooperacija i uspostavljanje regulatornog vijeća mogla bi imati izrazito negativni utjecaj na zaštitu potrošača, okoliša i socijalnih prava, dakle na najosjetljivije društvene kategorije u Europi. Otud toliko različite društvene skupine okupljene u ECI-u.

Na koji bi način kompanije mogle biti imune na regulacije koje se tiču socijalnih i radnih prava?

Mnogi sindikati su doista zabrinuti zbog toga, a većina ih se žestoko protivi ovim sporazumima o slobodnoj trgovini. Zbog toga su nam se neki od njih i pridružili, poput britanskih i luksemburških središnjica. Strahuju da bi američke kompanije mogle uvjetovati rušenje postojećih radnih i socijalnih prava, koja su dobrim dijelom veća nego u SAD-u. Upravo ta prava mogla pasti također pod regulaciju EU i SAD-a u sklopu ovog sporazuma. U prijevodu to znači da će se oni harmonizirati i međusobno podešavati, što znači da će europski standardi drastično padati.

Lobiranje velikih korporacija u centru EU je enormno, do te razine da civilno društvo gotovo u pravilu gubi bitke

Hoće li periferne zemlje Unije imati još veće poteškoće nakon usvajanja TTIP-a od, primjerice, Njemačke?

Mislim da će sve zemlje EU-a biti zahvaćene ovim ugovorom na isti način. Dakako, za one zemlje koje su već u velikim financijskim problemima i visokom deficitu bila bi prava katastrofa kad bi ih tužile američke kompanije na ISDS-u u slučaju kad bi im, primjerice, izmjena zakonskih odredbi u nacionalnom parlamentu smanjila prihode. Došlo bi do velikih financijskih gubitaka, koje bi na koncu plaćali građani, odnosno porezni obveznici.

ttpip_stop.jpg

Nedavno je kompanija Lone Pine tužila Kanadu spomenutom arbitražnom sudu zbog uvođenja moratorija na eksploataciju plina iz škriljevca (fracking), kako bi izradila procjenu utjecaja na tamošnji okoliš. Kompanija je tužbu pokrenula jer smatra da se radi o ekspropriaciji "njihovog" zemljišta, premda nemaju čak ni dozvolu za fracking na tom području. Možemo li i u Europi očekivati ovakve opasne paradokse, posebno kad je riječ o zaštiti okoliša?

Da. Riječ je o savršenom primjeru koji pokazuje zašto je ISDS prijetnja za Europu. Osim toga, javnost se ovdje protivi vađenju plina kontroverznom metodom frackinga, a neke zemlje poput Njemačke razmišljaju o potpunog zabrani ove tehnike. Međutim, preko ovog specijalnog suda, američke kompanije mogle bi dovesti u pitanje europske regulacije o frackingu.

Želimo li ukinuti TTIP i CETA-u, potrebno je stvoriti jaku bazu u gotovo svakoj zemlji Unije

Recimo da, hipotetski, američka multinacionalka dobije koncesiju na eksploataciju fosilnih goriva na hrvatskom Jadranu. Međutim, sljedeća vlada iz nekog razloga u Saboru izglasa promjene u mjerodavnom zakonu o koncesijama, koje su, međutim, utjecale na smanjenje profita korporacije s početka pitanja. Kako bi ovo moglo završiti?

Sasvim je sigurno da bi slučaj završio na već spomenutom arbitražnom "sudu", a posljedice na hrvatski proračun bi bile enormne.

Možemo li vjerovati najavama o izdvajanju određenih europskih standarda iz ovih sporazuma, poput primjerice zabrane GMO usjeva?

Europska komisija uvijek spominje birokratske zahtjeve EU-a i SAD-a glede sigurnosnih mjera u automobilskej industriji. Ove mjere bi mogle biti ili promijenjene ili usvojene kako bi se smanjili troškovi za proizvođače s obje strane Atlantika. Međutim, ovaj je primjer samo dio priče. Ista bi se metoda mogla upotrijebiti na mnogo osjetljivijim područjima, pa tako i na spomenute regulacije koje zabranjuju GMO.

stop-ttip-ecoblog.it.jpg

Zašto se pregovori vode u tolikoj tajnosti i kako vi dolazite do informacija?

Pregovarači iz EU-a i SAD-a razgovaraju o vrlo osjetljivim i spornim temama. Oni su svjesni da bi javni otpor bio još veći kad bi javnost bila upućenija u pregovore. Informacije do kojih smo došli najvećim su dijelom "procureni" dokumenti. Ipak, treba kazati kako veći dio sadržaja ovih sporazuma još nije poznat nikome, pa je to razlog brojnim spekulacijama. Jedino sa punom sigurnošću znamo kako su ISDS i regulatorna suradnja definitivno dio TTIP-a, što je na koncu potvrdila i sama Komisija.

Korporacije su, za razliku od nevladinih organizacija ili drugih interesnih skupina, intenzivno prisutne u pregovorima. Koliko je trenutno korporativno lobiranje u Bruxellesu?

Lobiranje velikih korporacija u centru EU je enormno, do te razine da civilno društvo gotovo u pravilu gubi bitke. Korporativno lobiranje u Bruxellesu je enormno, do te razine da civilno društvo gotovo u pravilu gubi bitke. Korporate Europe Observatory (CEO), doznala je kako je Komisija odobrila 560 sastanaka koji su imali veze s TTIP-om. Od toga su se 520 puta sastali s lobistima korporacija! Samo 26 sastanaka Komisija je imala s organizacijama koje se bore za javni interes.

Koji su najveći lobisti?

Poljoprivredni poslovni sektor je jako moćan u lobiranju, baš kao i farmaceutska, financijska i automobilska industrija. *BusinessEurope*, koja zastupa organizacije poslodavaca također je veliki igrač u pregovorima oko TTIP-a. Oni eksplicitno zahtijevaju uključivanje ISDS-a i regulatorne kooperacije u sporazumu o slobodnoj trgovini, i čini se kako su njihovi zahtjevi itekako cijenjeni i prihvaćeni u Europskoj komisiji, unatoč velikom protivljenju javnosti.

Schulung zu TTIP & CETA: Vortrag von Lisa Albers zu Regulatorischer Kooperation und TTIP

Kakva je situacija preko oceana? Postoji li otpor TTIP-u u SAD-u?

Tamo je također vrlo velika zabrinutost javnosti, premda ne toliko intenzivna kao u Europi. U kontaktu smo s civilnim društvom koji u SAD-u vode kampanje protiv TTIP-a, a koje su također jako zabrinute oko mogućeg uvođenja regulatorne kooperacije. Naime, postoje područja koja su u SAD-u striktnije regulirana nego u Europi. Primjer je financijski sektor. Tamo, dakle, također postoji bojazan da bi takvi standardi mogli oslabjeti i u SAD-u.

Mainstream mediji gotovo da ne pokrivaju ovu priču u Hrvatskoj. Kakva je situacija u Njemačkoj?

U Njemačkoj je to postala gotovo redovna praksa. Javno protivljenje TTIP-u je ovdje na visokoj razini, među ostalim i zbog velike kritičnosti medijne čelne njemu. To, dakako, pomaže našoj inicijativi. Postoje, s druge strane, novine koje nedavno objavljive pozitivne članke o TTIP-u. Istina je, također, iako u brojnim europskim zemljama TTIP i dalje nije medijska tema, što je bio jedan od razloga pokretanja naše inicijative. Jedan od naših glavnih ciljeva je širenje javnog prosvjeda iz Njemačke i drugih država u takve zemlje. Želimo li ukinuti TTIP i CETA-u, potrebno je stvoriti jaku bazu u gotovo svakoj zemlji Unije.

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Udruge za nezavisnu medijsku kulturu i ni na koji se način ne može smatrati da održava gledišta Europske unije. Stranica projekta: **Be EU 8 media outlets for one Parliament**

Ključne riječi: TTIP